

Nan Maekadwa Ay Surat Pedro Nan Omona Ay Ammuwun

Nan nauy maekadwa ay surat Pedro at para as nan chiyuycha omaafurot kan Jesu Cristo henan probinsiya ay Asia. Kenakamon Pedro ay nunsurat kan chicha, tay enpakaammon Apo Jesus kan hiya ay kiayud nan katuyana (1:14).

Nunsurat hi Pedro ta papigsauna nan pammatten nan chiyuycha omaafurot (3:1) ya ta kontrauna nan sursuron nan achi tit-iwa ay mun-isursuru (2:1). Nan nuntongparan nan insurson nan nauycha achi tit-iwa ay mun-isursuru at nan maallilawan nan chiyuycha omaafurot kan Jesus, ya mangesaotancha ay hi Cristo nan nang-wayawaya kan chicha as nan maid kotkotokna ay panagfiyagcha ay tenawidcha as nan kaap uwancha (2:1). Nan chiyuycha chaan pay laing naonngan as nan pammaticha at inun-unudcha nan kafiafiain ay cha atuatun nan chiyuycha achi tit-iwa ay mun-isursuru.

Isunga, infiakian Pedro kan chicha ay nasantowan koma ya nalintig nan panagfiyagcha, tay chakus inchat Apo Dios kan chicha nan am-in ay masaporcha ay mangtongpar as chi (1:3). Mu hiyasa nan atuncha, achicha maaw-awis as nan tukún ay sursuru ay mangiyachawwi kan chicha as nan pammaticha, ngem kuncha at epapasnek ay manaptapi as nan ammay ay numnumcha ya

nan mangam-ammuwancha kan Apo Jesus. Epa-pasnekcha pay koma ay mangunud as nan panag-fiyag Apo Jesus (3:17-18).

Nan achi poros laraychun Pedro ay sursuron nan chiyuycha achi tit-iwa ay mun-isursuru at nan mangepadpachamakiancha ay hi Jesus at achi at munfiangad. Tay kanancha un nan kaap uwancha at natuycha, ngem kun met hihiya challu nunlapu as nan nafiayangan nan luta (3:4). Nan songfiat Pedro at naanos as solet hi Apo Dios kan chicha, tay laychuna ay maid koma machusa, ngem kun at koma munfiafiawi nan am-in ay tataku as nan fiasfiasorcha (3:9). Isunga intukun Pedro ay uray mu hiyasa nan cha kankanan nan chiyuycha achi tit-iwa ay mun-isursuru, masapor il-ilaun takú, tay nan omaliyan kasin Cristo at as nan urkiw ay achi takú namnamaun ay kaman as nan omaliyan nan mangaakiw. As nan hana ay urkiw, nan chaya ya nan luta at mapuorancha am-in, ya nan tataku at maokómcha, tay hiyasa nan enkaren Apo Dios as nan kalina (3:12).

Nan Nakudkudwaan Nan Nauy Surat

Nan Laplapon Nan Surat 1:1-2

Nan Mun-ayakian Ya Munpiliyan Apo Dios 1:3-
11

Hi Jesus Nan Maifisaran Nan Tit-iwa Ay Pam-mati 1:12-21

Nan Chiyuycha Achi Tit-iwa Ay Mun-isursuru
2:1-22

Nan Kasin Omaliyan Apo Jesus 3:1-18

Nan Laplapon Nan Surat

¹ Ha-un hi Simon Pedro ay usa ay fiabfiaarun Jesu Cristo ya apostolna. Nauy nan suratku kan chakayu ay naettan as pammati ay pachong nan pammatimi. Naettan kayu as pammati kiapú as nan kenalintig Jesu Cristo ay Dios takú ya mangesarakan kan chitaku. ² Sapay koma ta omongoongor kan chakayu nan grasya ya talna ay nurpu kan Apo Dios kiapú as nan chayu mangam-ammuwan kan Apo Dios ya kan Jesus ay Apo takú.

Nan Mun-ayakian Ya Munpiliyan Apo Dios

³ Babaen as nan pannakafialin Apo Dios, inchatna kan chitaku nan am-in ay kasaporan takú ta unuchun takú nan nadiosan ay panagfiyang babaen as nan cha takú mangam-ammuwan kan hiya ay nangayag kan chitaku ta makelak-am takú as nan mismu ay kaichayawana ya kenaam-mayna. ⁴ Kiapú as nan kaichayawana ya kenaam-mayna, inchatna nan chiyuycha kaamuchan ya napateg ay enkarina ta babaen as nan hanacha, mailisi kayu as nan mabrokan kiapú as nan manangotettet ay mun-ongosán chi tataku asna's luta, ya ta makelak-am kayu as nan kenadiosna. ⁵ Isunga epapatiyu nan kafaelanyu ta nan ammay ay katatakuyu nan etapiyu as nan pammatiyu. Nan etapiyu us as nan ammay ay katatakuyu at nan pannakaammuyu as nan maepangkep as nan laychun Apo Dios. ⁶ Nan etapiyu as nan pannakaammuyu as nan maepangkep as nan laychun Apo Dios at kenamanang-etpor, ya nan etapiyu as nan kenamanang-etpor at kenaanos. Nan etapiyu as nan kenaanosyu at nadiosan ay panagfiyang, ⁷ ya nan etapiyu as nan nadiosan ay panagfiyangu at

layad as nan iib-ayu ay omaafurot. Nan etapiyu as nan layadyu ay ansa at layad para as nan am-in ay tataku. ⁸Tay mu omongoongor kan chakayu nan nauycha kenaammay, ya tit-iwa ay maamammuyu hi Apo takú ay Jesu Cristo, kaskasin omongor nan ammay ay chayu atuatur. ⁹Ngem mu maid chaná ay ukiali as nan taku, kaman nafurag sa ay taku winnu achi makaila as achawwi, tay liniw-ana ay naurasan hiya as nan sikud ay fiasfiasorna.

¹⁰ Isunga chakayu ay iib-ak, kaskasinyu epapasnek ay mangun-unud as nan nauy nadiosan ay panagfiyang ta mapanekeknekan nan nangpiliyan ya nangayakian Apo Dios kan chakayu. Tay mu atunyu sa, achiyu chukkian nan pammatiyu. ¹¹ Angkiay mu unuchunyu chaná ay nadiosan ay panagfiyang, maragsakantu hi Apo Dios ay mangepaskop kan chakayu as nan maid pattingkiana ay muntorayan Apo takú ay Jesu Cristo ay mangesarakan kan chitaku.

Nan Tukun Pedro As Nan Am-in Ay Omaafurot

¹² Isunga kanayonku challu ay epanumnum chaná kan chakayu uray aammuyu chaná ya epapasnekyu ay mangun-unud as nan kenatit-iwa ay naisursuru kan chakayu. ¹³ As nan munnumnumku at libfengku ay mangepanumnum kan chakayu as nan hanacha ad wani ay kutukiak ay matataku. ¹⁴ Tay ammok ay as nan hen-omaketan yangkiay at mak-akak asna's luta ay hiyasa challu nan enpakaammon Jesu Cristo kan ha-un. ¹⁵ Epapatek ngarud nan kafiaelak ay mangisuru as nan nauycha ta uray mu mak-akak

asna's luta, wachay chayu mangnumnumnumuman
as nan nauycha insursurok.

*Nan Chiyuycha Nangila As Nan Kaichayawan
Cristo*

(Mat. 17:1-13; Mar. 9:2-3; Luc. 9:28-36)

¹⁶ Nan enpakaammumi kan chakayu ay maepangkep as nan pannakafialin Apo takú ay Jesu Cristo ya nan kasina omaliyan at chaan naifisar as nan pinupus-uy ay es-estoryan chi nunkaraing ya nunkasikap ay tataku, tay chakami ay mismu nan nangila as nan kaichayawana. ¹⁷ O, wacha kami mismu hid-i as nan nangichatan Dios Ama kan Jesu Cristo as chayaw ya kaichayawan. Chinngormi us nan kali ay nurpu kan Dios Ama ay kangatuwan ya kachachayawan. Kenalina, “Hi tona nan anakku ay laylaychok. Hiya nan mangepalaylayad kan ha-un.” ¹⁸ Chakami ay mismu nan nanngor as nan hana ay kali ay nurpu ad chaya as nan nangkadkadwaanmi kan hiya henan nasantowan ay chuntug.

¹⁹ Nan hanacha chinngormi nan mangepaneknek ay tit-iwa nan enpadton nan chiyuycha pomapadtu ad pus-uy, isunga kaskasin ongor nan talekmi as nan enpadtucha. Ammay mu afurotunyu nan enpadtucha, tay nan hanacha nan kaman silaw ay manilaw as nan ngongot ay lukiar. Epapasnekyu ay omafurot inkiana fomoknag nan taraw* as nan wi-ewi-et ya mafikiat. Nan laychun nan nauy ay kanan at inkiana as nan urkiw ay kasin omaliyan Cristo

* **1:19** Num. 24:17; Luc. 1:78-79; Pal. 22:16

ay manilaw ay ustу as nan numnumyu.[†] **20** Ngem nan amud ay masapor maawatanyu at maid poros naepadtu ay naisurat as nan Kalen Apo Dios ay murpu as nan mismu ay numnum nan nangepadtu. **21** Tay maid naepadtu ay nurpu as nan numnum chi taku, ngem kun at nan Espiritu Santo nan nangetoróng as nan chiyuycha pomapadtu as nan nangifiag-ancha as nan kali ay nurpu kan Apo Dios.

2

Nan Achi Tit-iwa Ay Mun-isursuru (Jud. 4-16)

1 Ngem ad pus-uy wachacha challu nan achi tit-iwa ay pomapadtu ay nunpaila as nan chiyuycha kianak Israel ay naifilang as tatakon Apo Dios. Assesa us ay wachachantu nan achi tit-iwa ay mun-isursuru ay maetatapi kan chakayu. Chicha ay omal-allilaw at mun-isuruchantu as kinukutum ay manachael as pammatiyu, ya esaotcha uray nan Amo ay hi Cristo ay nangwayawaya kan chicha as nan maid kotkotokna ay panagfiyagcha ay tenawidcha as nan kaap-uwancha. Kiapú as nan nauycha, chicha challu nan kiapón nan loktat ay machusaancha. **2** Ongorchantu challu nan mangunud as nan kaiisiw ay panagfiyagcha, ya kiapú kan chicha, mangotettetu nan kankanancha maepangkep as nan tit-iwa ay sursuru maepangkep kan Cristo. **3** Kiapú us as nan kenaakumcha, munsipingan chakayu babaen as

[†] **1:19** “manilaw as numnumyu” winnu omali hi Cristo ay mangelawlawag ay ustу kan chakayu as nan maepangkep kan Apo Dios.

nan pinupus-uy ay estoryacha. Ngem nunlapu ad pus-uy, nakasakiana challu hi Apo Dios ay mangokóm kan chicha, ya hiya ay manusa kan chicha at achi masmassuy.

⁴ Tay uray nan anheles ay finmasor ad maliyam at chaan sinug-angan Apo Dios. Ngem kuna at inchus-or chicha ad inferno ay hid-i nan nangeafiaruchana kan chicha as nan kawad-an chi ngongot ay maid patingkiana as nan manman-uchancha as nan anongos ay mun-okomán Apo Dios as nan manusaana kan chicha.* ⁵ Chaana us sinug-angan nan chiyucha achi nadiosan ay tataku ad pus-uy as nan timpon Noe as nan namsongana henan luta. Nurningcha tit-iwa, ngem hi Noe ay nangekaskasaba as nan maepangkep as nan nalintig ay panagfiyag at ensarakan Apo Dios ya uray nan pitu ay tataku.[†] ⁶ Chinusan us Apo Dios nan chiyucha i-Sodoma ya i-Gomorra ad pus-uy babaen as nan nangepatemokana kan chicha as nan apuy ya uray nan siyudadcha. Hiyana nan enatna ay mangepaila as nan ommat as nan chiyucha achi nadiosan ay tataku.[‡] ⁷ Ensarakana hi Lot ay nalintig ay taku ay nalilifok as solet nan numnumna kiapú as nan kaiisiw ay panagfiyag nan chiyucha kakailiyana ay lomalabsing as lintig. ⁸ Nalintigna ay taku ay nakiili kan chicha. Inurkiw ay nalilifok as solet nan numnumna kiapú as nan chana mangil-il-an ya manmanngoran as nan mangotettet ay chacha at-atun. ⁹ Isunga am-in chaná ay enom-ommat

* **2:4** Gen. 6:2; Jud. 6 † **2:5** Gen. 6:1-9:29 ‡ **2:6** Gen. 19:1-29

ad pus-uy at hiyana nan mangammuwan takú as nan panangesarakan Apo Dios as nan nadiosan ay tataku as nan chacha maparpalikiatanan. Ammuna us ay mangifarud ya manusa as nan achi nalintig ay tataku inkiana as nan urkiw ay mun-okomana.^{§ 10} Kaskasincha us machusa nan tataku ay mangun-unud as nan kaiisiw ay munongosán nan achorcha ya mangelalayus as nan wachay kalibfengana.

Nan nauycha achi tit-iwa ay mun-isursuru at naturudcha ay mangekamkaman as mangotettet ya nunkasokelcha. Achicha us umugyat ay manginsurtu as nan chiyuchya machaychayaw ay nafiyang ad chaya. ¹¹ Nan anheles ay uray kaskasincha mannakafialin ya napigpigsa mu nan chiyuchya achi tit-iwa ay mun-isursuru at achicha ostun nan nakafiasor ay kakadwacha ay anheles as nan sangwanan Apo Dios.* ¹² Ngem chatona ay tataku at munkalicha as maifusor as nan achicha maawatan. Kamancha atap ay animar ay chaan nanumnuman. Penpennekuncha yangkiay nan kiakiangay ay mun-ongosán nan achorcha. Kun pay nan nauycha ay animar at maiyanakcha yangkiay ay madpap ya mapatuy. Assena us nan ommat kan chicha. ¹³ Mun-iliwaschantu kiapú as nan namarpaliwasanancha as nan tapina. Lagragsakuncha ay mangelamak ay mangan ya umikop ya mangepapas as assi ay lachok uray kun kaorkia! Maepachongcha as nan mansa ay mangepaassi kan chakayu as nan chacha

makekkekkanan kan chakayu, ya lagragsakuncha ay cha mangal-allilaw kan chakayu. ¹⁴ Maid tukún as chacha anaanapun mu fiakun yangkiay nan chiyuyucha fianafiai ay laychuncha ay umiwetan. Uray mu hiyasa, achicha mapmapnek ay cha fumasofiasor. Nasikapcha us ay mangawis as nan tataku ay nakapuy nan pammaticha ta masulisugcha ay fumasor. Inmingsacha pay as kenaakum. Awni at chusaun Apo Dios chicha! ¹⁵ Tenaynancha nan nalintig ay charan ya natingiwcha. Tinuradcha nan panagfiyag chin Balaam ay potot chin Bosor ay nanglaylayad ay nalagfuwan as nan achi nalintig ay en-enatna.[†] ¹⁶ Ngem empasingor Apo Dios chin Balaam ay pomapadtu as nan dongki kiapú as nan nauy mangotettet ay enatna. Nan dongkina ay achi makakali at nunkali kan hiya as kalen chi taku ya empakinakna nan tenotongok ay planon Balaam.

¹⁷ Chatona ay achi tit-iwa ay mun-isursuru at kamancha namag-anan ay ugwor winnu lifuu ay kun cha etaytayaw chi puwak. Ensasakianan at Apo Dios nan lukiar para kan chicha ay maifaruchancha as nan ngongngongottan ay maid pattingkiana. ¹⁸ Ongoongor us chi ifiagfiakiacha ay penapangas ay maid kotkotokna. Insursurucha ay mafialin ay unuchun nan mangotettet ay munongosán nan anchor, at hiyasa nan pang-awischa ta fumasor nan kaab-afurot ay taku ay kalaylayaw as nan achi ustu ay panagfiyag. ¹⁹ Ekaricha pay ay mawayawaan nan taku mu unuchuna nan isursurucha, ngem nan kenatit-iwana at

[†] 2:15 Num. 22-23; Jud. 11

chicha mismu nan fiabfiaarun nan chumachael ay ukialicha. Tay nan taku at munfialin as fiabfiaarun nan uray ngachana ay mangamis kan hiya.[‡] **20** As nan nangam-ammuwan nan taku kan Apo takú ay Jesu Cristo ay Omesarakan, elayawana nan achi ustу ay panagfiyag asna's luta. Ngem mu munfiangad kasin hiya ay makna ya maamis as nan sikud ay panagfiyagna, kaskasin mangisiw nan kasasaadna mu as nan chaana nangam-muwan kan Cristo. **§ 21** Un-unuyna at ay chaana ud-ay naammuwan nan nalintig ay panagfiyag mu nan naammuwanan ya chukkiana challu nan nauy ay nasantowan ay filin Apo Dios ay naichat kan hiya. **22** Nan chiyuycha achi tit-iwa ay munisursuru at paneknekancha nan kenatit-iwan nan chuwa ay proverbio ay kanana,
“Kanun kasin nan asu nan inyorakna,”
ya kanana us,
“Uray mu umsum nan fiafuy, uy kasin munlub-nak.”*

3

Nan Kasin Omaliyan Jesu Cristo

1 Kiakiayyumu ay laylaychok, hiyana nan maekadwa ay suratku kan chakayu. As nan nauy chuwa ay suratku at wacha nan enpanumnumku kan chakayu ta ammay ya nacharos nan numnumyu. **2** Laychok ay numnumunyu nan infiagfikian nan chiyuycha nasantowan ay pomapadtu ad pus-uy ya nan filfilin Apo takú ay Mangersarakan kan chitaku. Nan nauycha ay filfilin

[‡] **2:19** Rom. 6:16

§ 2:20 Heb. 6:4-6

^{*} **2:22** Prov. 26:11

at enpakaammuna kan chakayu babaen as nan apostoles ay nangisursuru kan chakayu. ³ Nan amud ay masapor maawatanyu at as nan chiyucha anongos ay urkiw, wachacha nan tataku ay mangun-unud as nan mangotettet ay munongosán nan achorcha. Omalichantu ya ot-tyokun chakayu ⁴ ay mangarkali kan chakayu, “Enkaren met Jesus ay munfiangad, o-ngun? Ay chaud nan kawad-ana? Natuycha met at nan kaap-uwan takú, ngem chaan pay met enmali hi Cristo. Hihiya met challu nan am-in nunlapu as nan nafayangan nan luta inkiana ad wani.” ⁵ Hiyachi nan kankanan nan chiyucha oomsot, ngem kurkuratuncha ay liw-an nan enat Apo Dios ad maliyam. Tay ad maliyam, finayang Apo Dios nan luta ya nan wacha ad chaya babaen as nan filina. Chanum nan enosarna ay namayang as nan luta, at nafunsiyan nan luta as nan chanum. ⁶ Babaen us as nan filina, naleyus nan sikud ay luta, at nurningcha nan katakutaku, ya nachachael nan luta. ⁷ Babaen challu as nan filina, naesasakiana ay mapuoran nan luta ay wacha ad wani ya as ngatu ay kawad-an nan lifuu. O, maay-aywanancha inkiana as nan urkiw ay maokomán ya machusaan nan katakutaku ay achi munchay-chayaw kan Apo Dios.

⁸ Ngem kiakiayyum ay laylaychok, masapor achiyu liwliw-an na: As nan munnumnum Apo Dios, nan kafiayag nan usa ay urkiw at kaman hinlifu ay tawwun, ya nan kafiayag nan hinlifu ay tawwun at kaman us-usa ay urkiw. ⁹ As nan munnumnum nan tapina at nautuy hi Apo Dios ay mangtongpar as nan enkarina, ngem achi tit-iwa

chi. Nan kenatit-iwana at naanos as solet hiya kan chakayu, tay laychuna ay maid koma machusa, ngem kun at koma munfiafiawi nan am-in ay tataku as nan fiasfiasorcha.* ¹⁰ Ngem umchantu challu nan urkiw ay omaliyan nan Apo, at loktat nan omaliyana ay kaman as nan omaliyan nan mangaakiw.[†] As nan urkiw ay ansa, wachantu nan napigsa ay ungug, at maumastu nan chaya. Marunawtu us nan urkiw kiapú as nan apuy, uray nan furan ya nan chiyuycha taraw, ya mapuorantu us nan luta ya am-in ay wacha asna's luta.[‡]

¹¹ Kiapú ta assid-i nan pannakachachael nan am-in, ngachana ngay ay karasi nan panagfiyyagu? Masapor nasantowan ya nadiosan nan panagfiyyagu ¹² as nan chayu manman-uchan as nan urkiw ay mangokomán Apo Dios as nan katakutaku. Masapor atunyu nan kafiaelanyu ay mangepahenkemad as nan omaliyana. Tit-iwa ay as nan urkiw ay anchi, mapuoran nan chaya, at maetemok nan am-in ay wacha hid-i kiapú as nan apuy. ¹³ Ngem chitaku ay omaafurot at namnamaun takú ay tongparuntu Apo Dios nan enkarina ay wachantu nan fierú ay chaya ya fierú ay luta ay magyanan nan nunkalintig.§

¹⁴ Isunga kiakiayyum ay laylaychok, kiapú ta hiyana nan sasad-unyu, epapatiyu nan kafiae-lanyu ta nacharos kayu ya maid munkuranganyu as nan mangiilan Apo Dios ya ta makekappia kayu kan hiya. ¹⁵ Achiyu liwliw-an ay nan kiapón nan

* **3:9** Ezek. 18:32; Joel 2:12-14; Rom. 2:4 † **3:10** Mt. 24:43-44; 1 Tes. 5:2; Pal. 3:3; 16:15 ‡ **3:10** Mat. 24:35; Mar. 13:31; Luc. 21:33; Pal. 16:17-21 § **3:13** Pal. 22:1-7

kenaanos nan Apo at laychuna ay maesarakan nan tataku. Assena us challu nan insurat Pablo ay laylaychun takú ay ifia kan chakayu babaen as nan silib ay inchat Apo Dios kan hiya. ¹⁶ As nan am-in ay sursuratna maepangkep as nan nauy kaesarakanan, assesa challu nan infiagfiakiana. Wachacha kayman nan nalikiat ay maawatan as nan sursuratna, at nan tataku ay kurang chi pannakaawatcha ya nakapuy nan pammatica at fiarfialinsuwekuncha nan laychun nan hanacha ay kanan. Assesa nan chacha at-atun as nan tapina ay enpaisurat Apo Dios ay kalina. Kiapú as nan mangfiarfialinsuwekancha as nan hana, machusacha in-inkiana.

¹⁷ Ngem kiakiayyum ay laylaychok, kiapú ta ammuyu at nan maepangkep as nan chiyuycha achi tit-iwa ay mun-isursuru, il-ilaunyu ngarud ta achi kayu maaw-awis as nan tukún ay sursurucha ya omachawwi as nan pammati ay penopomkatanyu. ¹⁸ Ngem chakayu ay kiakiayyumku, epapasnekyu koma ay manaptapi as nan ammay aý numnumyu ya as nan mangamamuwanyu kan Apo Jesus. Epapasnekyu koma ay mangunud as nan panagfiyagna.

Machaychayaw koma hiya ad wani ya in-inkiana! Amen.

Nan kalen apo Dios (Nan fiarú ay turag)

New Testament in Bontok, Eastern

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Eastern Bontok (Bontok, Eastern)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bontok, Eastern

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
1f1c8958-216d-51a9-a716-070579cb1c49